

...da občutim u sebi
le eno veličast vesoljstva tihega

Rast.

(Srečko Kosovel)

UVODNIK

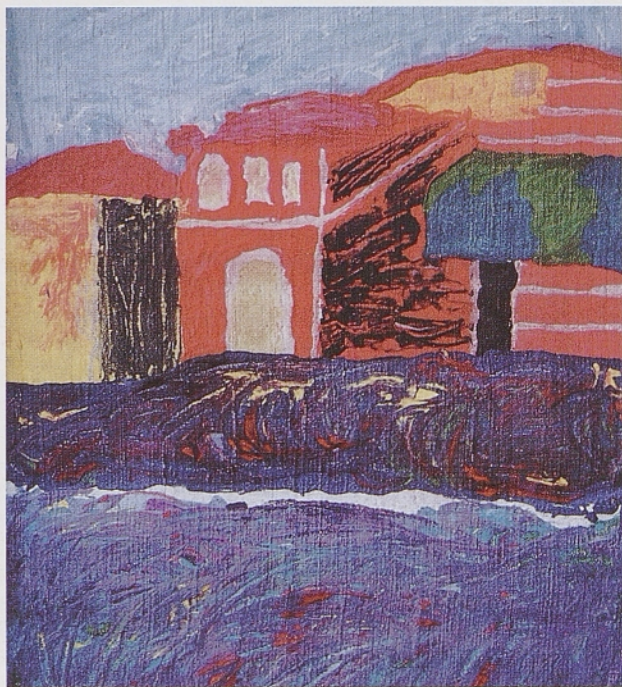
Morda pa le ni prepozno!

Res je, da smo že skoraj vsi zadihali počitniški zrak in prav v teh dneh neradi spregovorimo o šoli ter o njenih dobrih in slabih straneh, saj bi vsi najraje za nekaj mesecev pozabili na visoko in morda nekoliko moreče šolsko poslopje. Pa vendar nas neka skrita in nevidna sila žene, da iz sebe iztisnemo še tiste poslednje grenke kaplje, ki so v zadnjih mesecih zameglile razpoloženje med dijaki klasične gimnazije. Nekoliko tesno nam je bilo pri srcu, ko smo iz predpisov na višje šole izvedeli, da je med našimi nižješolci res malo zanimanja za klasične predmete, čeprav vemo, da je to stisko za vpise opaziti tudi na drugih bodisi višjih kot nižjih šolah in na marsikateri šoli bo zato v prihodnjem šolskem letu odpadel razred (npr. v Rojanu). A ker smo mi, ki preživljamo svoja mladostna leta v okolju "klasične", neposredno zainteresirani za to šolo, nam je resnično žal, da imamo med mlajšimi dijaki bolj malo naslednikov in "somišljenikov". Temu sem se tudi osebno čudil, saj mi ni jasen tak odklon te smeri. Sam sem skupaj z dvema sošolkama in profesorico obiskal dijake nižje srednje šole pri Sv. Jakobu, da bi se prepričal o situaciji. Med nižješolci vlada nasplošno nekakšna želja po čimprejšanji zaposlitvi ali pa zanimanje za računalniška odkritja in moderne jezike, skratka antična kultura jim je tuja. Zato sem jim seveda tudi sam posredoval svoje triletno izkušnje na klasični gimnaziji, povedal sem jim, da sem tudi sam izredno računalniški tip in prav zaradi te svoje računalniške strasti sem pred tremi leti želel spoznati nekaj drugačnega, nekaj, kar je bogatilo antičnega človeka, saj vemo, da ni sedanjosti brez preteklosti. Od tod torej moja odločitev za klasično smer. Po svojih triletnih izkušnjah pa moram povedati, da to ni kak zaprt antični svet, saj smo vsi klasiki zelo življenjski in so nam znanstveni predmeti morda še bližji kot kakim prepričanim "realčanom" in nam je ob svetu grščine

in latinščine prav tako blizu tuj jezik, za katerega se opredelimo v svojem petletnem študiju. Zato naj bodo moje misli in izkušnje v premislek še kakemu maturantu iz nižje srednje šole, ki bi se morda v poletnih mesecih premislil in se raje usmeril na klasično gimnazijo. Med nami bo gotovo zaživel v prijetnem razpoloženju, spoznal bo naša obšolska zanimanja s kateregakoli področja, od gledališke dejavnosti, športnih disciplin pa do glasbenih interesov. Škoda bi namreč bilo, da bi bila naša "klasična skupnost" na pragu 50-letnice ustanovitve klasične gimnazije v Trstu zopet prikrajšana za razred. Zato s pogumom glejmo v prihodnost in tudi pri izbiri šole raje dvakrat premislimo.

Iztok Cergol

Goran Floridan: Mesto ob morju. Avtor je prejel 2. nagrado na likovnem natečaju SKK februarja letos.

Intervju z Rokom Oppeltom

Ponovno se vam oglašamo Iz uredništva, dragi bralci, da bi vam predstavili sodelavca Roka Oppelta, ki je sicer že večkrat pisal za Rast, jeseni pa se je odločil za novo rubriko z naslovom Trinajst in petnajst, o kateri pa bo avtor sam spregovoril.

Rok ima šestnajst let in je doma iz Lonjerja. Dokončal je tretji razred znanstvenega liceja v Trstu, aktivno sodeluje pri Slovenskem kulturnem klubu, kjer ima nalogo referenta za gledališko skupino. Sodeloval je že pri raznih prireditvah gledališkega krožka, trenutno pa igra vlogo Tomaža v Tajnem društvu PGC. Obenem je tudi član Slovenske zamejske skavtske organizacije.

Prepustimo besedo Roku, ki nam bo najprej povedal, kaj pravzaprav obravnava v svoji rubriki.

V svoji rubriki obravnavam v glavnem pereče probleme in dogodke, ki zadevajo šolsko področje.

Kateri so po tvojem mnenju najbolj izraziti problemi, ki zadevajo zamejsko šolstvo?

Mislim, da bi morali imeti Slovenci večjo avtonomijo na šolskem področju, poleg tega pa tudi samostojnega skrbnika. Z novo Berlinguerjevo reformo bomo po vsej verjetnosti imeli le tri višje srednje šole. Skoraj nezaslišano pa je prav to, da ravno v trenutku, ko bi morali končno prejeti popoln zaščitni zakon, je v teku ukinjevanje in združevanje raznih didaktičnih ravnateljstev in drugih šolskih ustanov. Na žalost je vedno manj otrok. To pa ne zadeva samo nas, saj se s tem problemom srečujejo tudi italijanske šole.

Kaj misliš o novi obliki zrelostnega izpita, katero boš po vsej verjetnosti tudi sam poskusil čez nekaj let?

V svojih člankih sem že poročal o novem končnem izpitu. Malo sem skeptičen glede mešane komisije notranjih in zunanjih članov, in seveda tudi glede ustnega izpita z vsemi predmeti. Res je, da je morala biti matura čimprej spremenjena, vendar postopoma, da ne bi dobesedno zmedla profesorjev in dijakov. Upam, da bo celotna šolska reforma uspela in da se bo učno osebje čimprej prilagodilo novi maturi.

Hvala za pogovor

Jadranka Cergol

Čestitka

23. maja 1998 sta se poročila bivša predsednica Slovenskega kulturnega kluba **Kristina Martelanc** in njen izvoljenec **Adam Selj**. Vsi bivši in sedanji klubovci jima voščijo veliko sreče in vsega lepega na njuni skupni življenjski poti.

Zaključek sezone v klubu

Še zadnjič v tej sezoni klubovci poročamo o svojem delovanju v zadnjih mesecih. Kot vam je že zadnjič povedala predsednica kluba Jasna Simčič, smo si konec aprila ogledali prisrčno komedijo "Lumpacij vaga-bund" v Finžgarjevem domu na Opčinah. Naslednji sestanek je potekal šele 9. maja, ko smo se s Filipom Fischerjem spomnili 50-letnice izraelske države. Gospod Fischer nam je orisal zgodovinski razvoj izraelske države in nam prikazal današnje politično stanje v tej bližnjevzhodni deželi. Zvedeli pa smo tudi veliko podatkov o židovskih običajih in veri.

16. maja nas je obiskal mladi psiholog in nekdanji član SKK, dr. Andrej Zaghet. Z navajanjem zanimivih in zabavnih primerov nas je popeljal v svet spanja, sanj in naše podzavesti. Vsem je bila ta tema zelo všeč, posebno primerna pa je bila za maturante pedagoškega liceja (podpisana lahko zagotovem, da mi bo predavanje v veliko pomoč pri ustnem izpitu iz psihologije). Vsekakor pa mislim, da so se iz tega večera veliko naučili tudi tisti, ki nimajo nikakršne "psihološke" podlage, saj je predavatelj razlagal res na enostaven način.

Na naslednjem sestanku smo pričakovali pesnika Nika Grafenauerja, zadovoljiti pa smo se morali z ogledom filma "L'ultimo appello", saj je vročina zadržala doma našega gosta. Obljubil pa nam je, da bo prišel k nam na obisk prihodnje leto.

Prišli smo do zadnjega sestanka letošnje sezone, to je 6. junija. Večer je bil posvečen delovanju MOSP-a (Mladi v odkrivanju skupnih poti) in predvsem pobudam njegovega mednarodnega krožka. V okviru teh so nam Francesca Simoni, Martin Maver in Štefan Pahor pripovedovali o svojem velikonočnem potovanju na Švedsko in točneje v Stockholm. Tu so se skupaj s 120 predstavniki drugih evropskih manjšin udeležili seminarja YEN (Mladine evropskih narodnostnih skupnosti). S kombiniranjem videoposnetkov in diapozitivov so nam Francesca, Martin in Štefan pripovedovali o tej zanimivi izkušnji. Na koncu pa je spregovorila še Magdalena Pahor, ki se je na začetku maja udeležila seminarja na Madžarskem in o tem je tudi nekaj povedala.

To pa je tudi vse o naših zadnjih sestankih, vam, bralcem, pa voščimo vesele poletne počitnice in na svidenje v Rasti naslednje leto.

Lucia Lombardo

Dr. Andrej Zaghet je v SKK predaval o našem spanju in o naših sanjah.

Civilna služba sredi mladih

Preteklo leto je minilo kot blisk. Pravo, da teče čas hitreje, ko se zabavamo, ko se imamo dobro, ko nam je prijetno. In res sem se v tem letu, od lanskega novembra dalje, v Koprivnem počutil prav tako. S tem nočem reči, da mi je doma neprijetno, želim le poudariti, da je bila življenjska izkušnja, ki sem jo doživel, tako bogata in prijetna, da je zdaleč ne bom mogel pozabiti.

Vse se je začelo pred tremi leti, ko sem začel razmišljati o tem, da bi prošil za civilno služenje namesto vojaškega. Videl sem, da so mnogi prijatelji izbrali prav tako obliko služenja državi in da so bili z izbiro zelo zadovoljni, poleg tega pa so lahko ob služenju tudi nadaljevali s študijem na univerzi. Ker je ministristvo prenatrpano s prošnjami ravno v zimskih mesecih, sem se odločil, da bom še malo počakal. Aprila sem nato spet stopil v kontakt z ustanovami, ki skrbijo za oporečnike, da bi končno zaprosil za civilno službo. Žal so bila vsa slovenska društva že zasedena, celo čakalno listo so imeli! Ni mi preostalo drugega, kot da se pozanimam, če je kako drugo društvo, ki bi me potrebovalo. Listal sem po brošurah in končno našel nekaj zanimivega. Salezijanska ustanova je nudila civilno služenje fantom, ki bi se radi ukvarjali z mladino. Čudovito, saj sem več let vodil skavte in mi je delo z otroki všeč! Odpotoval sem v Mestre na sedež salezijanske ustanove in se pogovoril z odgovornim. Rade volje me je sprejel in še raje zvedel, da sem skavt, da sem imel že takovrstne izkušnje, da so mi otroci všeč in da znam tudi malo brenkati na kitaro. Nasmeh se mu je kar širil. Verjetno je že takrat računal na to, da bom šel v Koprivno.

Leto in pol kasneje sem po pošti prejel vsem fantom znano kartico, ki oznanja začetek služenja. Šel sem v Gorico, misleč, da bom služil tam, oni pa so me poslali najprej nazaj v Trst, nato pa v Koprivno. To me je presenetilo in tudi prestrašilo, saj sem računal, da bom v Gorici ali Vidmu, ne pa v zgubljeni vasi, ki je nisem sploh poznal... Težkega srca sem torej odšel v Koprivno in ne brez težav tudi našel zavod, v katerem bi moral služiti. Okolica mi je bila všeč, vseeno pa sem trepetal, ker nisem vedel, kaj me bo čakalo. Še hujše je bilo,

ko se je direktorica zavoda (zavod namreč upravljajo sestre salezijanke, Hčere Marije Pomočnice) pogovorila z menoj, mi v glavnih obrisih predstavila delo in me obvestila o težavah, ki jih imajo tisti otroci. Gre za otroke, ki živijo v zavodu, ker starši nočejo, ne morejo ali enostavno ne znajo skrbeti zanje in jih primerno vzgajati. Socialni delavci in psihologi so opazili, da jih starši pretepajo, da so alkoholiki, narkomani, da so večkrat poročeni in ločeni, da so jim otroci nezaželeno breme in podobno, zato so jih skušali rešiti s tem, da so jih zaupali takemu ali podobnemu zavodu. Ko sem slišal vse to, sem pomislil, da to sploh ni tisto, kar sem pričakoval, da ne bom zmožen delati s takimi otroki, da bom gotovo kaj zgrešil, da bi bilo bolje, če bi me poslali kam drugam. Kako sem se motil! S pomočjo sester in drugega oporečnika sem se takoj vključil, otroci so me takoj in brezpogojno vzljubili in res se nisem mogel premagati, da jih ne bi tudi jaz. Dejansko se je potem izkazalo, da ni bilo vse tako črno, kot bi se lahko zdelo na prvi pogled, obratno. Zavod je malo izven vasi, tik ob gradu Russiz, potopljen v čudovito naravo gorških gričev, sredi nešteti vinogradov, obogatenih z rodovitnimi trtami, nad katerimi lebdijo kanje, vrane in druge ptice, in do katerih se občasno spuščajo iz sosednjih gozdov tudi srne, košute ali merjasci, da bi si poiskali kaj hrane ali malo vode, v ozadju pa tihe gore z obeljenimi glavami. Naravnost pravljico okolje. Znotraj zavoda pa je še lepše. Vsi otroci, tako komaj štiriletni Marco, kot tudi največja, šestnajstletna Sandra, so prepotrebni pozornosti, prijateljstva, ljubezni. In če jim jih nudiš, znajo

tudi povrniti. Kako lep je občutek, da si komu res koristen, celo potreben, da vsako delo, četudi malenkostno, lahko komu pomeni veliko, da je vsaka dobra beseda lahko pravi zaklad. Ti otroci imajo seveda probleme, verjetno hujše kot večina drugih, to pa sploh ne pomeni, da so različni, da ti ne dajejo zadoščenja, skoraj bi rekel, da velja čisto obratno. Preživel sem nepozabne trenutke v njihovi družbi, tako med šolskim letom v zavodu samem, kot tudi med zimskimi in poletnimi počitnicami v gorah, tako pri pisanju nalog, kot na sprehodih in izletih, tako pri igranju odbojke, kot pri težjih delih.

Poleg vsega tega pa me je osrečilo odkritje, da je na svetu še veliko ljudi, ki radi pomagajo drugemu. Požrtvovalne in ljubeče sestre, vsaka s svojim značajem, z lastnim nastopom in osebnimi idejami, združene v volji po dosežku skupnega cilja, poleg njih pa še vaščani, ki se s temi otroki srečujejo in se z njimi igrajo, oporečniki (po dva skupaj), ki žrtvujejo deset mesecev za dobro do tedaj neznanih oseb in se nikoli ne kesajo, pa še skavti in dobrodela društva, ki hodijo redno na obisk, učiteljice, ki pomagajo pisati domače naloge, še posebno pa privatniki, ki prihajajo na obisk, vsi pripomorejo k počutju in soustvarjajo izredno prijeten ambient.

Če se kdaj znajdete v Koprivnem ali v Gorici ali pa v Krminu, poiščite Villo Russiz, kjer je zavod Cerruti, ne bo vam žal. Znašli se boste v lepem okolju, v dobri družbi, nekaj ur se boste prijetno igrali in se smejali z otroki, lahko pa boste tudi kupili nekaj steklenic odličnega vina Villa Russiz. Kaj hočete več od življenja?

Tomaž Susič

Draga mladih 1998 - Mesto civilne družbe v demokraciji

Park Finžgarjevega doma na Opčinah, 3. - 5. september 1998

Tudi letos se nam v okviru (zamejske in ožjeslovenske) mladinske scene ob koncu prvega septembrskega tedna obeta na Opčinah pri Trstu prvovrstna prireditev - že osma Draga mladih, z letnico 1998 seveda. Draga mladih, ki se je ob spremembi družbenega sistema razvila na pobudo mladih zamejcev in ob sodelovanju nekaterih mladinskih organizacij iz Slovenije, je tako že s svojo nekajletno prisotnostjo upravičila svoj obstoj, upajmo, da ga bo znova tudi s svojim kvalitetnim programom.

V organizacijskem odboru za pripravo letošnje Drage mladih smo po večkratnem razmišljanju, debatiranju in usklajevanju prišli do odločitve, da bi letošnje goste povabili, naj spregovorijo nekaj o pomenu civilne družbe in dejanj, s katerimi lahko ta vpliva na celotno družbeno dogajanje. Pa si oglejmo podrobnejši program.

Prvi dan (četrtek, 3. september) se bo program začel v popoldanskem času. Uvodno predavanje (ob 16.30) bo imel dr. Tone Jamnik (filozof in teolog, predavatelj na teološki fakul-

teti v Ljubljani, glavni urednik revije Tretji dan). Naslov predavanja bo *Vloga in pomen civilne družbe v demokraciji*. Po diskusiji in večerji bo sledil kulturni večer - člani gledališke skupine Slovenskega kulturnega kluba iz Trsta se bodo predstavili z igro Tajno društvo PGC. Program prvega dneva bomo zaključili s spoznavnim večerom.

Osrednji del drugega dne (petek, 4. september) bo okrogla miza, na kateri bodo sodelovali dr. Peter Jambreč (sodnik Ustavnega sodišča Slovenije), Dimitrij Volčič (slovenski poslanec v senatu italijanskega parlamenta, nekdanji urednik dnevnika na RAI) in Janez Markeš (glavni urednik Jutranjika). Tema pogovora bo *Neodvisnost v sodobni demokratični družbi*. Udeleženci bodo spregovorili predvsem o pomenu medijev in sodstva kot dveh močnih neodvisnih družbenih institucij. Okrogla miza se bo začela ob 10. uri dopoldne. Okrogli mizi bo sledila diskusija, po kosilu pa se bomo odpravili na kratek izlet v Trst, kjer bomo obiskali Slovenski ra-

Čestitka

Naši odborniki **Miriam Čermelj**, **Lucia Lombardo** in **Aleksij Štoka** so uspešno maturirali na slovenskih klasičnem, pedagoškem oziroma znanstvenem liceju. Iskreno jim čestitajo vsi iz Slovenskega kulturnega kluba, igralske skupine SKK in Slovenskega odra ter iz uredniškega odbora Rasti. Klubovci obenem čestitajo tudi svojim bivšim odbornicam **Ivani in Martini Šolc** ter **Martini** in **Micheli Gregoretta** ob uspešno dokončani poti na klasičnem liceju.

ziskovalni inštitut. Popoldne bo tudi nekaj prostega časa, možno se bo udeležiti otvoritvenega predavanja Drage "starih", po večerji pa bo sledil družabni del - ples.

Tematika tretjega dneva (sobota, 5. september) bo mogoče malce širša, kot predvideva sam naslov Drage mladih. Govorili bomo namreč o *Ključnih problemih mladinskega dela in dela za mlade*. Seveda bomo v okviru zastavljene teme skušali dati poudarek predvsem na vprašanje - kje in kako lahko mladi sami, prek mladinskega dela, civilne družbe, največ storimo za izboljšanje svojega stanja, za svojo avtonomijo in svoje vključevanje v družbo, kaj za njih na tem področju stori država oziroma kaj storijo različne (ne)vladne službe, ki delajo za mlade. Dopoldne (ob 10. uri) bo potekala okrogla miza, na kateri bodo sodelovali: z vladne strani mag. Tone Rop (minister za delo, družino in socialne zadeve), s strani nevladnih socialnih ustanov za mlade Martin Lisec (salezijanec, vodja preventivno-vzgojnega projekta Skala), s strani študentskega zastopništva Uroš Slamič (nekdanji minister za socialo v študentski vladi) ter poznavalec zamejske problematike s tega področja Vojko Kocijančič (ravnatelj Slovenskega deželnega gospodarskega združenja). Zadnji dan bo na programu tudi sveta maša in srečanje predstavnikov različnih mladinskih organizacij.

Operni evergreen za konec sezone

Ljubitelji glasbe in gledališča se že resignirano pripravljajo na običajno poletno kulturno sušo. Sezona gledališča Rossetti se namreč bliža koncu, SSG se je s Švejkovimi dogodivščinami poslovilo od svojih abonentov, gledališče Verdi pa je pred kratkim predstavilo zadnjo opero v programu, in sicer Puccinijevo *Tosco*. Že sama priljubljenost tega znamenitega dela, ki ga prištevamo med najpopularnejše melodrame nasploh, dejansko zagotavlja polno dvorano ob vsaki ponovitvi. Tudi manj zagrizeni privrženci klasične glasbe so pripravljani prestati potrpežljivo čakanje pred blagajno, da bi le lahko v živo slišali slovito *Toscino* arijo "Vissi d'arte" in Cavaradossijev napev "E lucean le stelle".

Za dirigenta in glavne interprete sploh ni lahko izpolniti nestrpno pričakovanje publike. Ne gre pozabiti, da so od leta 1900, ko je opera nastala, *Tosco* in njenega ljubimca, slikarja Cavaradossija, poosebili najslavnejši soprani in tenorji, od Marie Callas do Mirelle Freni, od Beniamina Giglija do Joséja Carrerasa. Omejena finančna sredstva, s katerimi razpolaga tržaška operna hiša, ne dopuščajo, da bi si na domačem odru privoščili kakega Pavarottija. Poglavitno moško vlogo je torej prevzel uveljavljeni italijanski tenorist Alberto Cupido, ki se je vrstil z mladim Argentincem Dariom Volontéjem. Cupido se je s svojim močnim in toplim glasom pri tem kar dobro odrezal, vendar bi mu malo več prepričljivosti pri izražanju čustev vse prej kot škodovalo, saj je svojo ljubezen do Tosce opeval prav tako nevtralno kot obup nad bližajočo se smrtjo.

Kratka obnova dogajanja, ki se odvija v Rimu leta 1800, menda ne bo odveč. Slikar Mario Cavaradossi pomaga nekemu plemiču, ki so ga priprli iz političnih razlogov, pri begu iz zapora in je zato tudi sam aretiran. Njegova ljubica, slavna pevka Floria Tosca, se tedaj obrne na šefa policije, krutega barona Scarpio, ki je vanjo zaljubljen, in mu zaupa, kje se skriva ubežnik. Dekle najprej navidezno pristane, nato pa pohotneža zabode. Čeprav je Tosca prepričana, da je Cavaradossi rešen, ga naslednje jutro vseeno ustrelijo. Obupana Tosca, ki jo iščejo zaradi Scarpievega umora, se v znamenitem končnem prizoru odloči za samomor in z vrha gradu Sant'Angelo skoči v prazno.

V središču pozornosti gledalcev naj bi seveda bila glavna junakinja. Tokrat pa sta bili obe interpretinji naslovne vloge, Ines Salazar in Maria Pia Jonata, zadovoljujoči, a ne ravno navdušujoči, medtem ko so si preproste in elegantne scene pridobile splošno odobravanje.

Sara Trampuž

Še beseda na koncu. Upam sicer, da vas je že sam program prepričal, da boste tudi letos prišli pogledat na Drago mladih. Pa ne samo zaradi predavanja in okroglih miz, pač pa zaradi celotnega dogajanja - tudi zaradi kulturne in družabne razsežnosti srečanja. In še ene dimenzije Drage nikakor ne smemo zanemariti - vse-slovenskosti. Draga mladih zavzema v okviru mladinskih dejavnosti posebno mesto prav zato, ker se na njej lahko srečamo, spoznavamo in povezujemo mladi iz Slovenije in zamejstva. Čeprav imamo mnogo skupnega, pa žal živimo v različnih svetovih. To se je med drugim pokazalo tudi, ko smo se skupaj dogovarjali za predavatelje in ugotovili, da redke zares poznamo oboji - tako zamejci kot mladi iz Slovenije. In to nas je le še potrdilo v prepričanju, da so skupna srečanja zares pomembna.

Organizaciji Drage mladih, ki se je razvila prav na pobudo mladih zamejskih Slovencev, so se vedno bolj priključevale tudi organizacije mladih iz Slovenije. V zadnjih letih se je tako oblikovala kar stalna ekipa organizatorjev, ki se vsako leto izmenjujejo. Letos je vodenje priprave prevzelo Združenje katoliških študentov iz Ljubljane, pri organizaciji pa sodelujejo še Akademsko katoliško združenje AMOS iz Maribora, društvo Mladinskih iz Ljubljane, Mladinski odbor Slovenske prosvete iz Trsta, društvo Mavrični most mladih, ki deluje na Primorskem, mladi, ki se zbirajo okoli revije Sončna pesem ter Mladi krščanski demokrati.

Programa Drage mladih se lahko udeležite v celoti ali pa pridete le na posamezno predavanje ali kulturno oziroma družabno točko. Kdor bi se programa želel udeležiti v celoti, se lahko za podrobnejše informacije obrne na Slovensko prosveto, ul. Donizetti, 3, 34133 Trst, Italija, tel. št. ++39/040/370846, fax. 633307 (ali na sedežu Združenja katoliških študentov na Jurčičevem trgu 2 v Ljubljani, lahko pa se obrne na elektronski naslov stefan.krzisnik@ognjisce.si). Organizatorji bodo poskrbeli tudi za prenočitve in obede za tiste, ki bodo na navedeni naslov prijavili svojo udeležbo (vsaj teden dni pred prireditvijo) - cena 35.000 Lit.

Štefan Kržišnik, Ljubljana

Srečanje goriške in tržaške mladine

Nedvomno je potreba po boljšem poznavanju in tesnejšem sodelovanju med Trstom in Gorico eden tistih problemov, ki je med mladimi v zamejstvu zelo viden. Čeprav živimo razmeroma blizu in se srečujemo s podobnimi, če že ne istimi problemi, je stikov med nami in skupnih pobud žal bolj malo. Prav iz želje, da bi spremenili omenjeno situacijo, navezali tesnejše stike in ustvarili nova prijateljstva, je v nedeljo, 24. maja, v Štandrežu potekalo skupno srečanje med goriško in tržaško mladino. Srečanje, ki se je pričelo z mašo, ki jo je daroval štandreški župnik Karlo Bolčina, so oblikovali mladi sami s petjem, branjem beril, prošenj in zahval. Štandreška mladina je nato poskrbela za kosilo, dan pa se je nadaljeval z igrami in ob sproščenem klepetu. Prav veselo vzdušje je pripomoglo k uspehu dneva, saj je bil namen srečanja preživeti brezskrbno nedeljo ob boljšem spoznavanju. Uspešen začetek je nedvomno spodbuda za nadaljnje delo. Zato upajmo, da je nedeljsko srečanje le začetek tesnejšega in plodnejšega skupnega sodelovanja.

Ivan Žerjal, Gorica

Slovenski oder in gledališka skupina SKK: eno leto uspehov

Obe mladinski gledališki skupini, ki delujeta v centru mesta pod okriljem Slovenske prosvete, in sicer Slovenski oder in Gledališka skupina Slovenskega kulturnega kluba, sta od lanskega poletja naprej večkrat nastopili in z uspehom izvajali obe celovečerni igri, ki sta ju naštudirali v minuli sezoni. Obe igri sta doživeli svojo prvo uprizoritev lanskega junija (Tajno društvo PGC v Marijinem domu v Rojanu, Male dame pa v Finžgarjevem domu na Opčinah). Od takrat so mladi igralci igri ponovili vsako po devetkrat.

V prvotni zasedbi Gledališke skupine SKK je kmalu prišlo do sprememb, tako se je dvema glavnima igralcema Ivu Lacchiju in Roku Opletu na novo pridružil Iztok Cergol, ki je zamenjal Erika Sancina. V ostalih vlogah so igrali Breda Susič, Nadia Roncelli, Aleksij Štoka, Alenka Štoka in Sara Perini, ki ju je včasih nadomestila Ivana Šolc, Nada Petaros in Ivo Simonič (ki je prevzel vlogo Mitje Petarosa), Danijel Beorchia (ki je prevzel vlogo Matjaža Rustje), Staška Cvelbar (ki je prevzela vlogo Ketty Furlan), Edvin Bukavec (ki je prevzel vlogo Sandija Vatovanija), Jasna Legiša (včasih jo je nadomestila Jasna Simčič), Veronika Špacapan, ki jo je včasih nadomestila Mirjam Čermelj, po enkrat pa so nastopile še Urška Daneu, Iris Risehari in Jana Tul.

Skupina je bila torej kar pisana in heterogena. Zato je morala režiserka Lučka Peterlin vložiti v pripravo igre veliko truda, saj si lahko vsakdo predstavlja, kakšen napor je potreben za režijo tako velike skupine mladih živahnih ljudi, koliko energije, da se skupina med sabo uigra, še posebno če skoraj pri vsaki ponovitvi igre pride do zamenjav v zasedbi... Igralci so bili različnih starosti in za sabo so imeli različne izkušnje. Nekateri so prej že večkrat nastopili, drugi pa so bili celo

Ansambel Slovenskega odra (z leve proti desni) Breda Susič, Nadia Roncelli, Ivana Šolc, Matjaž Rustja, Tomaž Susič, Andrej Maver, Matej Susič, Štefan Pahor, spremeljavec, član AMOSA iz Maribora, Primož Praper, Jasna Simčič in Miriam Čermelj pred več kot 100 let staro trto na Lentu.

prvič na odru. Predvsem ti, ki so bili novinci, so v tem letu po zaslugi vaj in nastopov zelo napredovali in razvili svoje igralske sposobnosti.

V skupini Slovenski oder ni prihajalo do tako pogostih zamenjav v ansamblu, saj so bile skoraj vse vloge pri igri Male dame kar precej zahtevne (le Breda Susič je štirikrat zamenjala Ivano Šolc, enkrat pa Francesco Simoni, Matej Susič pa enkrat Mitjo Petarosa). Igralski ansambel Slovenskega odra je sploh bolj homogen in izkušen. Skoraj vsi igralci (Ivana Šolc, Francesca Simoni, Jasna Simčič, Mirjam Čermelj, Nadia Roncelli, Tomaž Susič, Mitja Petaros, Manica Maver, Matjaž Rustja, Andrej Maver in Alenka Giugovaz) so v minulih letih nastopili vsaj že v dveh celovečernih igrah, večkrat tudi v nosilnih vlogah in večina je obiskovala razne tečaje lepe govornice ali igranja.

Postavitev obeh iger je bila res zelo zahteven projekt. Kdor vidi le končen rezultat, t.j. skoraj dve uri

trajajočo igro, se bo pri ogledu lahko zabaval, užival, lahko pa bo tudi kritiziral tu pa tam kakšno napako, težko pa si bo predstavljal, kaj vse se skriva za tisto predstavo. Koliko ur zastojnega dela, nesebičnega razdajanja, koliko veselja, pa tudi koliko majhnih in velikih žrtvic in odpovedovanja tiči za njo! Le ožja skupina igralcev (ki so bili obenem tudi organizatorji predstav, organizatorji daljših gostovanj, poročevalci za časopise, tehniki za luči, glasbo, postavljalci scene - zamislila si jo je Magda Samec Škerlavaj - šoferji, kostumerji itd.) je videla, kako se je rojeval najprej tekst, potem predstava sama, kako je iz posameznikov nastajala skupina, ki je potem živela skupaj s predstavo več kot leto dni. Le ožja skupina ljudi ve, koliko napora in energij je potrebnih za uresničitev takih projektov. Pri obeh igrah je bila nujno potrebna tudi tehnična pomoč, za katero gre zahvala predvsem Štefanu Pahorju, potem pa še Mateju Susiču, Martinu Maver-

ju in Danilu Pahorju ter nekaterim igralcem Slovenskega odra, ki so nudili tehnično pomoč mlajši skupini (predvsem Andrej Maver in Matjaž Rustja).

Uspeh takega podviga pa prinaša res veliko zadoščenje. Po enem letu je namreč obračun obeh gledaliških skupin več kot pozitiven, saj se je v tem času v skupinah "izšolalo" kar precejšnje število mladih. Vsi, tudi tisti, ki so ju iz raznih razlogov predčasno zapustili, so si pridobili bogato in koristno izkušnjo. Mladi igralci so se naučili osnov diktacije in mimike, nekateri so svoje znanje še utrdili in zelo razvili svoje talente. Tisti, ki so se nekoliko bolj vključili, so spoznali tudi dinamiko organizacije posameznega gostovanja, prav vsi pa so se učili življenja v skupnosti.

Zadnja gostovanja

V zadnjih mesecih sta skupini nastopili v raznih krajih Slovenije.

Male dame

V sredo, 22. aprila, se je enajst članov Slovenskega odra odpravilo na eno svojih daljših in pomembnejših gostovanj. Povabljeni so namreč bili, da nastopijo na Amosovih dnevih študentske ustvarjalnosti v Mariboru. Mladi iz Akademskega katoliškega združenja Amos namreč že vrsto let spomladi prirejajo široko in odmevno pobudo, na kateri se v enem tednu zvrsti več zanimivih delavnic, glasbenih, filmskih in gledaliških večerov. Mladi igralci Slovenskega odra so bili s tem pravzaprav deležni dvojne časti: nastopali so v okviru pomembne pobude, njihova gledališka predstava pa je bila obenem prva gledališka predstava v teatralni predavalnici komaj dokončanega Andreanuma. Nastop je bil zelo uspešen, kljub temu, da je prišlo v ansamblu do nekaterih sprememb (Breda Susič je nadomestila Francesco Simoni v vlogi Meg, Matej Susič pa Mitjo Petarosa v vlogi starega gospoda Laurencja) in kljub temu, da so se morali igralci prilagoditi ambientu, ki ni bil prvotno namenjen gledališkim predstavam, pač pa predavanjem. Pretežno mlada publika je med predstavo zelo uživala in na koncu nagradila igralce z dolgim aplavzom.

Gostitelji so tudi poskrbeli, da so mladi Tržačani v Mariboru preživeli res lep večer ob družabnosti, naslednje dopoldne pa so jih pospremili na ogled znamenitosti štajerske prestolnice.

Ob koncu šolskega leta se je amaterska gledališka skupina Slovenski oder odpravila še na eno gostovanje v Slovenijo. Odrsko igro "Male dame" je tokrat odigrala na odru Krekovega doma v Selcih, in sicer v nedeljo, 17. maja.

V vasi med Škofjo Loko in Železniki deluje kulturno društvo, ki ima tudi gledališko skupino, s katero je pred leti navezal stike tržaški Radijski oder. Radijski oder je takrat omogočil, da so mladi iz Selške doline nastopili v naših krajih, zdaj pa je podprl gostovanje mladih tržaških amaterjev v Selcih.

V poznih jutranjih urah sta se skupini srečali v centru Selc. Po skupnem kosilu pa so gostitelji svoje goste pospremili na Sorico, prijazno vasico (ki je ena izmed najvišje ležečih vasi v Sloveniji), obdano z zelenimi gorskimi pašniki in s čudovitim pogledom na gore. Tam se je rodil znani slovenski impresionist Ivan Grohar. Mladi so obiskali Groharjevo rojstno hišo, kjer je sedaj spominska soba, majhen etnološki muzej in pa glasbena in likovna delavnica, v katerih se lahko pozabavajo skupine obiskovalcev. Tudi člani Slovenskega odra so se preizkusili v glasbenem in likovnem ustvarjanju: izkušnja je bila prav zabavna in poučna, saj so na primer lahko zaigrali kak inštrument tudi tisti, ki se z glasbo nikoli prej niso ukvarjali.

Napovedani večerni nastop je mlade igralce prisilil, da so se vrnili zopet v dolino, saj je bilo treba še pripraviti sceno in si obleči kostume. Publika je napolnila dvorano in zelo pozorno spremljala dogajanje na odru. Mladi igralci so ob koncu predstave imeli vtis, da je bila publika zelo zadovoljna s predstavo, kar jim je bilo v veliko zadovoljstvo.

Tajno društvo PGC

Gledališka skupina SKK pa je nastopila 24. marca v centru Ljubljane in 30. maja v Timni pri Litiji.

Mladi amaterski igralci so se na teh gostovanjih še posebno izkazali.

Skupina je zaigrala zelo naravno in sproščeno. Vsak je doživel in prepričljivo prikazal svoj lik, tako da se je publika takoj vživela v dogajanje na odru in spremljala zaplet in razplet zgodbe na zelo živahen način. Posebno v Ljubljani je bilo občinstvo zelo hvaležno in se je od začetka do konca igre odzivalo s smehom in ploskanjem, kar je nastopajočim vlivalo še dodatne samozavesti. Na koncu pa je navdušen aplavz pretežno mlade publike igralcem in režiserki daroval res veliko zadoščenje. Tudi po predstavi se je marsikdo izmed publike zaustavil z režiserko in igralci, jim čestital za živahno in zabavno predstavo ter se priporočil, da bi predstavo še kdaj ponovili.

Naš dolgoletni sodelavec **Andrej Zaghet** je minuli mesec opravil državni izpit iz psihologije. Iz vsega srca mu čestitamo vsi člani uredniškega odbora Rasti in mu želimo še veliko uspehov.

Nastop petnajstih mladih igralk in igralcev iz Trsta in okolice v veliki dvorani Teološke fakultete je omogočilo Združenje katoliških študentov iz Ljubljane, s katerimi imajo mladi Slovenskega kulturnega kluba in MOSPa prijateljske stike že vrsto let. Tehnično in finančno pa sta projekt podprla Radijski oder iz Trsta in Študentska organizacija Univerze v Ljubljani. V Timno pa je Gledališka skupina odšla na povabilo mlade članice tamkajšnje vaške skupnosti, ki si je igro ogledala v Ljubljani. Nastop v mali zasavski vasi v čudovitem okolju zelenih pašnikov je za tamkajšnje ljudi predstavljal pravi dogodek, saj so prvič imeli v gosteh skupino iz zamejstva. Zato so skupino mladih amaterjev še pristrčneje sprejeli, jih pospremili na ogled cerkvice Marijinega rojstva na Sveti gori in jih pogostili z odličnimi dobrotami.

Med poletjem se bodo mladi igralci razšli in odšli na zaslužen oddih. Že septembra pa bodo zopet stopili na odrske deske. 2. septembra si bo možno ogledati igro Tajno društvo PGC v Finžgarjevem domu na Opčinah in sicer ob 20.30.

Breda Susič

Simpozij na Madžarskem

Magdalena Pahor, študentka zgodovine na tržaški leposlovni in filozofski fakulteti, se je na začetku maja, točneje od petka 1. do nedelje 3. maja, udeležila simpozija z naslovom *Strategije prihodnosti: dimenzije krščanske odgovornosti* v madžarskem mestecu Szombathely. Bila je edina udeleženka iz zamejstva, zato smo jo povprašali nekaj več o tem srečanju.

O čem je bil govor na tem simpoziju in kdo ga je oblikoval?

Na srečanju naj bi predavatelji skušali definirati meje krščanske odgovornosti na pragu 21. stoletja. V treh dneh so se zvrstila štiri predavanja. Prvi dan, v zgodnjih popoldanskih urah, je spregovoril češki teolog Peter Pitha iz Prage. Njegovo predavanje je bilo po mojem mnenju eno najzanimivejših. Govoril je o odgovornosti do bližnjega in o tem, kaj pravzaprav ta beseda pomeni. Debata, ki je sledila predavanju, je bila zelo živahna, ker sta si prišla navzkriž mnenji dr. Pitha in večjega dela avstrijskih udeležencev. Po Pithovem mnenju namreč, mi nosimo v prvi vrsti odgovornost do tistega, ki je nam fizično, oziroma geografsko najbližji. Dam vam primer: odgovorni smo do svojega soseda, ki pijančuje ali je v drugih težavah in njemu moramo pomagati, ker mu lahko konkretno koristimo, revežu v Afriki pa ne moremo v nobenem primeru neposredno pomagati, zato je na seznamu naših odgovornosti v prvi vrsti naš sosed, ne pa tisti, ki je daleč od nas.

2. maja zjutraj je prof. Hans Tuppy z Dunaja govoril o *Perspektivah genetike v bodočnosti*. Izpostavil je zanimivo vzporednost: genetika bremeni današnjega človeka kot ga je jedrska energija bremenila v petdesetih letih. Popoldne pa je spregovoril inž. Alfonz Rabenseifer iz Bratislave. Naslov predavanja je bil *Globalizacija in solidarnost*. Podčrtal je predvsem negativno plat globalizacije: multinacionalke si v današnjih dneh z uspehom utirajo pot na vzhod, vendar s tem dušijo tamkajšnje ekonomijo, jezik in kulturo.

Slovenska odprava na seminarju na Madžarskem. Z leve proti desni: Magdalena Pahor (italijansko zamejstvo MOSP), Primož Praper (AMOS Maribor), Polona Pečjak (Ljubljana - SAK), Gregor Petrovič (Ljubljana SKI), Timea Tomka (Porabje), Gregor Verč (Ljubljana SKI).

2. maja zjutraj smo sledili še zadnjemu predavanju. Prof. teolog András Máté-Tóth iz Szegeda (Madžarska) je govoril na temo *Pastoralne strategije za Cerkev 21. stoletja*; predstavil je med drugim izide ankete o spolnosti med mladimi in prišel je do zaključka, da mladi, ki se za spolnost odločajo iz ljubezni in z vsem spoštovanjem do ljubljene osebe, se zanjo odločajo odgovorno, zato Cerkev ne more ničesar oporekati njihovim izbiri.

Bila si edina udeleženka iz zamejstva; kdo so bili drugi udeleženci?

Udeležencev je bilo 47. Prišli so iz Avstrije, Slovaške, Češke, Madžarske in še štirje iz Slovenije. Slovence iz zamejstva, točneje predstavnike

Mladih v odkrivanju skupnih poti (MOSP), je pravzaprav povabila ZSKI, to je Zveza slovenskih katoliških intelektualcev. Povabljeni so bili tudi Hrvati, a ni prišel nihče.

Kdo je organiziral simpozij?

Glavni organizator je bila Socialna akademija z Dunaja - zato je bil tudi pogovorni jezik nemščina - v sodelovanju s Socialnimi akademijami držav vseh udeležencev. Socialna akademija deluje tudi v Sloveniji; njen cilj je izobraževanje ljudi, ki so dokončali višjo srednjo šolo in so angažirani v politiki, oziroma v javnih službah. Tiste, ki se udeležijo njenih seminarjev, uči, kako delovati v večji skupini ljudi.

Imeli ste kar pester program predavanj; ali vam je ostalo časa za družabna srečanja?

Prvi dan smo prisostvovali otvoritvi razstave grafik s krščansko simboliko; po večerji smo imeli žur. Naslednji večer smo imeli mašo v mestecu Ják, v lepi romanski cerkvi. Daroval jo je prvi predavatelj, gospod Pitha, in - zanimivost - bila je v latinščini.

Med večerjami in skupnim bivanjem v Martineumu nam je preostalo nekaj časa za diskusije, pogovore in spoznavanje drugih udeležencev. Spoznala sem pripadnico madžarske manjšine v Lendavi. Obračun tega simpozija je vsekakor pozitiven: dnevi so bili bogati, vsa predavanja pa so bila res zanimiva.

Hvala za pogovor!

Nadia Roncelli

RAST, mladinska priloga Mladike,
34133 Trst, ulica Donizetti 3
Pripravlja uredniški odbor mladih.

Pri tej številki so sodelovali:

Iztko in Jadranka Cergol,
Goran Floridan, Lucia Lombardo,
Tomaž Susič, Štefan Kržišnik,
Sara Trampuž, Ivan Žerjal,
Breda Susič in Nadia Roncelli

Številko je uredila Breda Susič

Trst, julij 1998

Tisk graphart

Obrtna cona Dolina 507/10 - Trst
Tel. 040/8325009